BETEKINTŐ
Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának internetes folyóirata

Orbán-Schwarczkopf Balázs:
1986. október: a harmincadik évforduló

Amikor a Google internetes keresőportálon beütöttem a „napi operatív információs jelentések 1956. október 23. 1986. október 23.” kifejezést, 516 találatot kaptam. (2006. október 26. első órájában). Meglepő eredmény ellenére (bár ismereteim szerint a megjelenő találatok nem jelentik feltétlenül azt, hogy ténylegesen ennyi cikk foglalkozik a címben említett témakörrel) úgy gondoltam, hogy érdemes bepillantani 1986. október 23. állambiztonsági vonatkozású forrásaiba.

Sok kutató nem szereti a Napi Operatív Információs Jelentéseket, mert azok hírszerűen, csak rövid kivonatot adnak — általában — az előző nap, napok legfontosabb eseményeiről. Sok esetben olyan egyszerű információkról van szó, amelyek más forrásokban (sajtó, eseményen résztvevők személyes elbeszéléseiben, más állambiztonsági iratokban, MSZMP pártanyagokban stb.) sokkal bővebben, részletesebben megtalálhatók.

A 30. évfordulóra már hónapokkal korábban elkezdődött a felkészülés, mind az állambiztonság, mind az ellenzék részéről. A belügyi szervek a legkülönbözőbb módszerekkel és intézkedésekkel megpróbálták elejét venni az általuk ellenségesnek tartott, szervezett és spontán cselekményeknek illetve szervezkedéseknek. Nyomon követték az ismert ellenzéki személyek tevékenységét, a nemzetközi sajtó képviselőinek mozgását, írásait, tudósításait, a tervezett külföldi és hazai megemlékezéseket, figyelték a forradalmi emlékhelyeket. A megelőző intézkedések kiterjedtek a — magát ”fasisztának” valló — 15 éves iskolástól kezdve, a „beszélgetésekre” berendelt ismert, és kevésbé ismert ellenzékiekre, valamint azokra az objektumokra, melyek veszélyeztetve lehettek.

Az évforduló közeledtével a napi operatív információs jelentések terjedelme növekszik, külön fejezetet nyitnak az évfordulóval kapcsolatos híreknek, eseményeknek. Igyekeztek a legapróbb részletekig feltárni az ellenséges tevékenységeket, ezért látszólag jelentéktelen közlések is helyet kaptak bennük, mint például az Operettszínház öltöztetőjének magánbeszélgetése a színház szakszervezeti bizottságának titkárával.

A titkos informátorok, társadalmi kapcsolatok által adott jelzések számos demonstrációt, tüntetést, zavargást vetítenek előre, de ennek ellenére október 23-án Budapesten gyakorlatilag teljes nyugalom volt. Csak néhány esetben kellet intézkedést foganatosítani. Ez részben annak köszönhető, hogy számos vezető ellenzéki személyiséget a hatalom megfenyegetett, előállított, akik ezért inkább szűkebb körben, magánlakásokon emlékeztek a harminc évvel azelőtti eseményekre. Ugyanakkor utalást találunk arra vonatkozóan is, hogy az 1986. március 15-i események intették óvatosságra az egyre bővülő ellenzéket (a karhatalom a délutáni és esti órákban — sokak véleménye szerint — túlzottan határozott módon vetett véget a megmozdulásoknak), és talán az esős idő is otthon tartott néhány megemlékezni szándékozót.

A feszült helyzetet számos más intézkedés is tükrözte. Például a 2-es metró — robbantással járó — felújítását októberről novemberre halasztják, a BKV-nál készenlétbe helyezik az önkéntes rendőröket, és a Budapesti Elektromos Műveknél várható szabotázsakcióra hívják fel a belügyi vezetők figyelmét. A polgárok között olyan hírek terjednek, hogy erre az időszakra bezárják az ELTE Bölcsészettudományi Karát, hogy a műegyetemisták szervezkednek, vagy éppen a középiskolások független és semleges Magyarországot követelnek majd. Tüntetések lesznek — többek között — a Műegyetemnél, a Bem-szobornál, a 301-es parcellánál, de ezek mind-mind alaptalannak bizonyulnak. Csak néhány csendes megemlékező vonult az utcákra és adta tiszteletét a forradalom hőseinek.

Nemzetközi vonatkozásban talán az Ausztriában, ezen belül is a Bécsben tartott megemlékezés volt a legjelentősebb, de Európa számos nagyvárosában tartottak rendezvényeket, demonstrációkat a többnyire magyar származású szervezők. Számos ismert nyugati újság, rádió és TV-csatorna foglalkozott az 56-os magyar eseményekkel, szólaltatott meg külföldön vagy belföldön élő vagy tartózkodó forradalmárokat, disszidenseket és hazatérőket, ellenzékieket, szakértőket, az utca emberét.

Összességében tehát elmondható, hogy az 1956. október 23-i események 30. évfordulója viszonylagos nyugalomban telt, a hatalomnak még sikerült erővel kezében tartania az eseményeket és megakadályozni a nagyobb arányú zavargásokat. Az évforduló történéseivel kapcsolatban talán Krassó György fogalmazta meg a legjobb kritikát. Véleménye szerint „többé-kevésbé mindenki leszerepelt”.

A válogatáskor közvetlenül az évforduló napjaira és a kevésbé ismert eseményekre koncentráltam, emiatt nem került a válogatásba az év több jelentős története: így például Nagy Gáspár versei miatt 1986. júniusában kipattant Tiszatáj-ügy, a demokratikus ellenzék által 1986. december elejére szervezett konferencia, vagy csak érintőlegesen esik szó az Inconnu-csoport 1987. január végén megnyitott „Harcoló Város” című kiállításáról.

Sok helyen magát az esetet, illetve a jelenséget tartottam fontosnak megemlíteni, ezért ezekben jelentésekben a neveket monogramokkal helyettesítettem: 2., 7., 8., 9., 10., 14., 17., 18., 22., 23.

Dokumentumok:

1. Az 1986. évi 172. számú összefoglaló jelentésből, 1986. szeptember 3.

7.

A szerv hírforrását az egyik ismerőse augusztus 19-én, Kővágóőrsön elvitte Cs. [Cseh] Tamás előadóművész hétvégi házába, ahol megérkezésükkor mintegy 20 fős, értelmiségiekből álló csoport tartózkodott.

A beszélgetés során Cs. [Cserhalmi] György színművész arról beszélt, hogy a 30. évforduló alkalmából a „magyar hazafiak” október 23-án gyűlést tartanak a budapesti Petőfi-szobornál. Elmondta továbbá, hogy amennyiben a rendőrség a gyűlés megtartását nem engedélyezi, akkor egy temetőben fognak koszorúzni. (A hírforrás a beszélgetés többi résztvevőjét név szerint nem ismeri.)

Az információ forrása megbízható, ellenőrzött; tartalma nem ellenőrzött.

Intézkedés: tájékoztatják a BM III/III Csoportfőnökséget és a Fejér megyei RFK áb [állambiztonsági] szervét.

(III/IV)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 172–7–1986.]

2. Az 1986. évi 192. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 2.

1.

Dr. M. Z., Ny. Gy. és E. E., NSZK-ban élő emigránsok véleménye szerint Magyarországon lakásokon, baráti összejöveteleken kell megemlékezni 1956-ról, mivel „a rendőrség úgyis szétver minden akciót, nem szabad kockáztatni egy március 15-ihez hasonló retorziót”.

Elmondásuk szerint a magyar külképviseleti szervek előtti felvonulásokat, tüntetéseket „a világon mindenütt” megrendezik, függetlenül a kormányok közötti kapcsolat milyenségétől. Hangsúlyozták: tudatában vannak annak, hogy az emigráns magyarság „könnyebb helyzetben van”, ezért minden lehetséges alkalmat megragad, hogy az évforduló kapcsán felhívja a figyelmet a múltra és a jelenlegi magyar helyzetre. Jelentős sikerként könyvelik el, hogy a magyar megemlékezésben szerepet vállalt Reagan, Bush, Strauss, több amerikai kongresszusi képviselő, szenátorok stb.

Az információ forrása megbízható, ellenőrzött; tartalma részben ellenőrzött.

Intézkedés:

- az operatív intézkedési tervben meghatározottak szerint folytatják az intézkedéseket;

- tájékoztatják a BM III/I Csoportfőnökséget.

(III/III)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 192–1–1986.]

3. A BRFK III/A Alosztályának 1986. évi 127. számú jelentéséből, 1986. október 7.

3.

HMB. 12-14

Jelentette, hogy tervek szerint a BKV Metró kelet-nyugati vonalon az Astoria és a Deák tér állomás között 1986. októberében kezdik meg a pályafelújítást. Ennek során a Mecseki Ércbányászattól robbantási szakemberek segítségével robbantásokkal kívánják felbontani a vágány „beton ágyát”, több héten keresztül az éjszakai órákban. A robbantási műveletekhez az alagútban kb. egy hétre elegendő robbanóanyagot szükséges tárolni.

Megjegyzés:

Az ellenforradalom leverésének évfordulója időszakában nagyobb mennyiségű robbanóanyagot hozzáférhető helyen tárolni, az éjszakai órákban robbantásokat végezni nem célszerű.

Intézkedés:

Intézkedünk, hogy a munkálatokat novemberben végezzék el.

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, BRFK–127–3–1986.]

4. A BRFK III/A. Alosztályának 1986. évi 127. számú jelentéséből, 1986. október 7.

6.

ASZA

1986. október 2-án személyi felderítést végeztünk a Műcsarnok épülete előtt, ahol kb. 100 fős tömeg várakozott, hogy megtekintse Ács Miklós: „Sün és Grasz” c. amatőr filmjét.

Az épület előtt várakozó személyek közül 5 főn kb. 5 cm nagyságú jelvény volt. Amely fehéralapon fekete kontúrral a „nagymagyarországot” [sic!] ábrázolta, a közepén egy „30”-as szám volt látható.

Megjegyzés:

Ács Miklós a BRFK III/III-A. Alosztály által 1984. VI. 17-én nyitott „Bujtogató” fn. [fedőnevű] b. ny. [bizalmas nyomozás] célszemélye volt. Zárás 1985. VI. 17. „F” do[sszié] nyitás.

Szerepel a 106/84. sz. napi jelentésben.

Az ismeretlen személyek — külső jegyeik alapján — feltehetően értelmiségi fiatalok voltak.

Intézkedés:

Az ismeretlen személyek kilétének felderítését operatív úton megkezdtük.

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, BRFK–127–6–1986.]

5. Az 1986. évi 196. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 8.

5.

A f. hó 3-i napi jelentésben szerepelt, hogy befejezéséhez közeledik az aláírásgyűjtő akció a „közép-kelet-európai kulturális és politikai ellenzék” közös felhívásához. Magyar részről eddig 20 ismert „ellenzéki” személy írta alá a felhívást, és számítanak Csurka István és Csoóri Sándor aláírására is.

A felhívás szövege a következő:

„A magyar forradalom évfordulóján

Harminc évvel ezelőtt, 1956. október 23-án munkások, diákok és katonák rohamozták meg a Rádió épületét, mert elegük volt a hivatalos hazugságokból, az igazságot akarták hallani, és hangot adtak követeléseiknek. A felkelők lerombolták Sztálin szobrát, és lerombolták a rendszer hitelét, amely a proletariátus diktatúrájának és a nép köztársaságának nevezte magát. Harcuk egyértelművé tette, hogy a magyar nép függetlenséget akar, demokráciát és függetlenséget. Hogy békében kíván élni, szabad és emberhez méltó társadalomban.

A magyar forradalmat, a kelet-berlini felkelést, a prágai tavaszt, a Szolidaritás nagy társadalmi mozgalmát Lengyelországban szovjet intervenció vagy hazai katonai erőszak fojtotta el. Harminc év alatt sokak számára könnyebb lett az élet; némelyek kimondják a véleményüket, és mégsem vetik börtönbe őket. A forradalmárok alapvető követelései azonban nem valósultak meg.

Felhívás

Az évforduló napján arra kérjük barátainkat szerte a világon, emlékezzenek velünk együtt a magyar forradalomra. Kijelentjük: közös akarattal küzdünk a politikai demokráciáért, országaink függetlenségéért, az önigazgatás elvére épülő pluralizmusért, a megosztott Európa békés egyesítéséért és demokratikus integrációjáért és valamennyi kisebbség jogaiért.

Hangsúlyozzuk: kölcsönösen támogatjuk egymást mai erőfeszítéseinkben egy jobb, szabadabb és emberhez méltó életért országainkban és az egész világon. Az 1956-os forradalom hagyománya és tapasztalatai: közös örökség és közös buzdító erő valamennyiünk számára.

Budapest – Prága/Pozsony – Varsó – Berlin, 1986. október 23-án”

Az információ ellenőrzött.

Intézkedés: folytatják a felderítő munkát.

(III/III)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 196–5–1986.]

6. Az 1986. évi 197. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 9.

5.

- Az ellenforradalom a 30. évfordulójával kapcsolatos megelőző munka keretében a szerv a közelmúltban figyelmeztető jellegű beszélgetést folytatott Kis Jánossal, Gadó Györggyel, Molnár Tamással és Bokros Péterrel.

Gadó figyelmeztetéséről az Amnesty Internationalnak már tudomása van. Gadó minden lehetséges orgánum védelmét kérni akarja.

A Molnárral és Bokrossal folytatott beszélgetésről „Pörge” [Haraszti Miklós] már tájékoztatta külföldi kapcsolatait. Feltételezik, hogy a „Harcoló város” c. kiállítás és pályázat valamennyi szervezőjét figyelmeztetni fogják, ezért az Inconnu „hivatalos nyilatkozatának” kiadását későbbre halasztották. Megjelentetését azokban a lapokban tervezik, melyekben a pályázatot meghirdették. A kiállítást az „anyaggyűjtés elhúzódása” miatt november közepére halasztották

-„Vidéki” [Szilágyi Sándor] fn. célszemély, a repülő egyetem — így az október 20-ra tervezett 56-os megemlékezés — szervezője azt kérte kapcsolataitól, hogy a repülő egyetem vonatkozásában csak az ő jelzése után küldjenek hírt nyugatra.

- A nyugati riporterek, tudósítók száma és tevékenységük intenzitása a szokásosnak többszörösére emelkedett. Közülük többen kijelentették, hogy jelenlétük garantálja az „aktív ellenzékiek” védelmét.

- „Pörge” a kelet-európai ellenzékiek felhívásának aláíróit biztosította arról, hogy nemcsak a nyugati sajtó védi őket . Végszükség esetén az USA nagykövetség diplomáciai épületeiben is menedéket kapnának.

Az információ ellenőrzött.

Intézkedés: folytatják a felderítő és megelőző munkát.

(III/III)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 197–5–1986.]

7. Az 1986. évi 197. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 9.

11.

A BM III/I Csoportfőnökség információja alapján július 25-én jelentettük, hogy K. T. budapesti lakásán egy kb. 10 fős csoport beszélgetése során javaslatként elhangzott, hogy nyílt felhívással vagy szabotázsakcióval október 23-án este sötétségbe borítanák a belvárosi kerületeket vagy egész Budapestet.

A BRFK áb szerve jelenti, hogy kérésükre a Budapesti Elektromos Művek vezérigazgatója — a szokásostól eltérően — írásban fogja utasítani a vállalat illetékes vezetőit az október 20. és november 10. közötti időszak fokozott biztonsági intézkedéseire.

(BRFK)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 197–11–1986.]

8. Az 1986. évi 199. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 13.

11.

R. J. budapesti lakos arról tájékoztatta soproni hozzátartozóját, hogy különböző — meg nem nevezett — budapesti rock-klubok „Rocktóber 23.”-at szerveznek az ellenforradalom kitörésének 30. évfordulóján, amikor is „nagy balhé lesz Budapesten”, amelyen ő is részt akar venni. Tudni véli, hogy „a rendőrség kész ennek fogadtatására”.

Intézkedés: a küldeményt — állásfoglalás céljából — átadták a BM III/III Csoportfőnökségnek.

(III/3)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 199–11–1986.]

9. Az 1986. évi 199. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 1.

12.

B. A. 15 éves budapesti lakos arról beszélt a szerv kapcsolatának, hogy fasisztának vallja magát, és több, vele azonos nézeteket valló barátjával tagja egy csoportnak. Hely és időpont megjelölés nélkül arról is említést tett, hogy „az októberi évforduló kapcsán” összejövetelt terveznek.

Az információ forrása megbízható, tartalma részben ellenőrzött.

Intézkedés: tájékoztatják a BM III/III Csoportfőnökséget.

(III/IV)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 199–12–1986.]

10. Az 1986. évi 201. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 15.

4.

F. B. 21 éves budapesti szakmunkástanuló arról beszélt az iskolában, hogy október 23-án „rendezvény” lesz a budapesti Köztársaság téren, amely a November 7. téren és más helyeken folytatódik. Nevezett rábeszélte 3 tanulótársát, hogy vele együtt fotózzák az eseményeket, mert ő a fényképeket árusítani akarja.

Az információ forrása megbízható, ellenőrzött; tartalma nem ellenőrzött.

Intézkedés: tájékoztatják a BM III/III Csoportfőnökséget

(III/IV)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 201–4–1986.]

11. A BRFK III/A Alosztályának 1986. évi 136. számú jelentéséből, 1986. október 20.

5.

ASZA

Megbeszélést folytattunk a Budapest Közlekedési Vállalat önkéntes rendőri zászlóalj az önkéntes rendőri állomány állambiztonsági megelőző munkába való bevonása céljából. Az önkéntes rendőri állomány a kiemelkedő nemzeti ünnepek, rendezvények alkalmával jelzőszolgálatra, valamint a szentendrei és ráckevei HÉV vonalak járőrözésére jelentős erővel vehető igénybe. Az ellenforradalmi évforduló alkalmával október 23-án a metró mindhárom járatán üzemkezdéstől üzemzárásig látnak el szolgálatot. Továbbá a BKV személyzet nélküli áramátalakító gépjármű szervizcsoportja a főváros különböző területein lévő áramátalakítók ellenőrzései során tapasztalt, figyelmet érdemlő körülményeket soron kívül jelzik. A BKV Áramellátási Főmérnökség zavarelhárító központjai folyamatosan fogadja a zászlóaljnál szolgálatot teljesítők jelzéseit. A felszíni jelentős BKV csomópontok diszpécser alközpontjaiban dolgozó önkéntes rendőrök is folyamatosan jelenteni fogják a figyelmet érdemlő jelenségeket.

Megszervezik és szolgálatvezénylés alapján folyamatosan biztosítják a szentendrei és ráckevei HÉV vonalat és vonattároló időszakos, éjszakai órákban történő portyaszolgálatát.

Megjegyzés: Fenti feladatokat november 1-én, 4-én és 7-én is elvégzik

Intézkedés: Az önkéntes rendőrök állambiztonsági megelőző munka végrehajtásához szükséges ismeretekre való felkészítését elvégezzük.

Tájékoztatjuk a BM III/II-11. Osztályt.

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, BRFK 136–5–1986.]

12. Az 1986. évi 206. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 22.

5.

Solt Otília ismeretségi köréből származó információ szerint a belső ellenséges elemek irányítói nem készülnek demonstrációra október 23-án, de „lakáson tartandó összejövetelekre lehet számítani” — mondták.

Az információ nem ellenőrzött.

Intézkedés: jelentik a BM III/III Csoportfőnökségnek.

(Tolna megye)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 206–5–1986.]

13. Az 1986. évi 207. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 23.

13.

Városszerte szinte rémhírszerűen terjednek különböző „információk” különböző október 23-i állítólagos diákmegmozdulásokról. Az előző pontokban jelentetteken kívül:

- középiskolás gyermekek október 23-án „Független semleges Magyarországot” jelszóval tüntetni fognak;

- az ELTE BTK-t 1986. október 22-től bezárták;

- többen tudakolták, hogy az ELTE ÁJK épületébe be lehet-e menni, mert úgy hallották, hogy be van zárva;

- október 23-án a műegyetemisták „banzájt” szerveznek.

Intézkedés: az információkat folyamatosan ellenőrzik.

(III/III)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 207–13–1986.]

14. Az 1986. évi 208. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 24.

4.

A Kozma utcai temető 301-es parcellájánál október 23-án 14.30 órakor megjelent kb. 15 személy — férfiak és nők vegyesen. Szétszéledtek a sírok között, és virágokat helyeztek el azokra.

Igazoltatták B. Á. 29 éves személyt, aki fényképfelvételeket készített a sírokról és a helyszínen parkoló szolgálati gépkocsiról.

A helyszínen megjelent ismeretlen személyek távozása után a terep három különböző pontján a szolgálatot ellátók ismert kivitelű, öntapadós matricákat találtak, melyen Kossuth-címer, alatta Budapest, két oldalán 1956-1986 felírat látható.

Intézkedés: B. Á. Alapellenőrzését követően döntenek a vele kapcsolatos további intézkedésről.

(BRFK)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 208–4–1986.]

15. Az 1986. évi 208. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 24.

6.

Varsó két kerületében f. hó 16-án és 19-én egy kábeltelevíziós adó megzavarta a lengyel tv híradóját. A kalózadó az alapműsort elnyomva „Szolidaritás tv-adóként” jelentkezett be. A néhány perces „különprogramban” [sic!] bejelentették, hogy a „Szolidaritás” szakszervezet tovább él és működik, majd felolvasták az „1956-os magyar forradalom 30. évfordulója” alkalmából kiadott közös magyar, lengyel, NDK és Csehszlovák ellenzéki nyilatkozatot.

Az információ ellenőrzött

Intézkedés: tájékoztatták a BM III/III Csoportfőnökséget.

(III/I)

[ÁBTL 2.7.1 NOIJ, Összefoglaló jelentések 208–6–1986.]

16. Az 1986. évi 208. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 24.

10.

Az október 1. óta hazánkba beutazott nagyszámú nyugati újságírók, tv és rádióriporterek közül a szerv eddigi adatai szerint 26 fő vette fel a kapcsolatot az „ellenzék” aktivistáival /Kőszeg, Konrád, Eörsi, Haraszti, Kenedi, Bába, Dalos, Hegedűs, Kis, Rajk, Szilágyi, Solt, Csoóri, Csurka/.

(III/III)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 208–10–1986.]

17. Az 1986. évi 209. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 27.

1.

A BRFK szerve jelenti, hogy a fővárosban — a korábban jelentetteken kívül — az alábbi információk keletkeztek október 23-án és 24-én:

- Z. I. 64 éves és fia, Z. A. 31 éves személy 23-án 13.29 órakor virágot helyeztek el a Petőfi-szobor talapzatára;

- K. Á. 23-án 13.40-kor a Petőfi-szobor előtt gyertyát gyújtott;

- S. I. T., G. L. és dr. S. M. Zs. nevű személyeket 23-án a délutáni órákban igazoltatták, mert gépkocsijaik belső visszapillantó tükrén nemzetiszínű szalag volt;

- Cs. E. 16 éves gimnáziumi tanuló 23-án 16.45 órakor nemzetiszínű zászlót helyezett el a Bem-szobornál;

- R. E. B. és R. D. D. brit állampolgárok 23-án délután a Bem-szobornál beszélgetéseket kezdeményeztek a járókelőkkel, és figyelték a szolgálatot teljesítő rendőrök tevékenységét;

- K. P. 30 éves budapesti lakos 23-án 20.30 órakor mécsest gyújtott a Bem-szobornál;

- ismeretlen tettes 24-re virradóra a Kossuth téren feltörte a MÉM épülete mellett levő, a díszkivilágítási elektromos rendszerhez tartozó szekrényt; a biztosítékokhoz, vezetékekhez nem nyúlt – feltehetően megzavarták cselekménye közben.

Intézkedés:

- a fenti információkban szereplő személyeket igazoltatták, tevékenységüket megszakították;

- a Fővárosi Elektromos Művek rendszeres ellenőrzést végez.

(BRFK)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 209–1–1986.]

18. Az 1986. évi 209. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 27.

2.

F. hó 23-án az Operettszínház esti előadása közben O. K., a színház öltöztetőnője égő mécsessel jelent meg a társalgóban, ahol csak a színház szb-titkára [szakszervezeti bizottság] tartózkodott.

A titkár kérdésére, hogy mit jelent ez, az öltöztetőnő közölte, hogy ő így szokott ünnepelni, és neki az október 23-i évforduló ünnepnek számít. Közölte azt is, hogy ha a titkár feljelenti őt a rendőrségen, mindent le fog tagadni, hisz csak ketten voltak jelen. Az égő mécsest letette a társalgó egyik asztalára.

Az információ megbízható, ellenőrzött.

Intézkedés: előzetes ellenőrzést kezdeményeztek.

(III/III)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 209–2–1986.]

19. Az 1986. évi 209. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 27.

13.

F. hó 23-án a délutáni órákban kb. 30 fő tüntetett Koppenhágában az évforduló alkalmából. A belvárosi felvonulást a rendőrség kísérte. A némán vonuló tüntetők egy magyar zászlót vittek magukkal, de nagykövetségünk épületét elkerülték.

Az információ ellenőrzött.

Intézkedés: tájékoztatják a BM III/III Csoportfőnökséget.

(III/I)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 209–13–1986.]

20. Az 1986. évi 212. számú összefoglaló jelentésből, 1986. október 30.)

1.

Krassó Györgynek a 30. évfordulóval kapcsolatos értékelése szerint „többé-kevésbé mindenki leszerepelt”:

- „Leszerepelt a kormány, mivel nem sikerült az a terve, hogy minden szépen, simán menjen, pedig annak érdekében, hogy a beengedett nyugati újságírók és televíziósok csak a szépet és a jót írják, még egy országgyűlést is tartottak. Ennek ellenére kénytelenek voltak különféle intézkedéseket alkalmazni az újságírókkal szemben.

- Leszerepelt az ellenzék, mivel még a szabadegyetemi megemlékezést sem tudták megcsinálni, csak később korrigálták valahogy, és ugyanakkor leszerepeltek a nyugati tudósítók is , mivel mindenki ugyanazzal a 6-10 emberrel beszélgetett, és eszükbe sem jutott még néhány további 56-ost megkérdezni vagy megkeresni".

Intézkedés: az operatív biztosítási terv szerint.

(III/III)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 212–1–1986.]

21. Az 1986. évi 216. számú összefoglaló jelentésből, 1986. november 5.

1.

A BRFK áb szerv által a jóváhagyott tervnek megfelelően folyamatosan végrehajtott helyszíni biztosítás során — az Országház, az MSZMP KB székháza, a Budapest Pártbizottság, a Szovjetunió és az USA magyarországi nagykövetsége, a Bem- és Petőfi-szobor környékén, valamint a szokásos kegyhelyeken — rendkívüli esemény nem történt, a megszokott körülményektől való eltérést a szerv nem tapasztalt.

(BRFK)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 216–1–1986.]

22. Az 1986. évi 216. számú összefoglaló jelentésből, 1986. november 5.

7.

A Petőfi szobornál november 4-én 19.10 órakor igazoltatták a B. Gy. P. debreceni bölcsészhallgatót, aki nemzetiszínű és gyászszalagokat viselt. Igazoltatása során zsebéből előkerült 3 db gyertya.

Intézkedés: szignalizálás céljából tájékoztatják a Hajdú-Bihar megyei RFK áb szervét.

(BRFK)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 216–7–1986.]

23. Az 1986. évi 216. számú összefoglaló jelentésből, 1986. november 5.

9.

J. T., a budapesti kanadai nagykövetség I. titkára egy beszélgetés során arról kért véleményt M. D-től, a budapesti francia nagykövetség II. titkárától, hogy történt-e valami a fővárosban október 23-án, mert — mint mondta — sürgős jelentésírási kötelezettsége miatt nem tudta figyelemmel kísérni az eseményeket.

M. D. véleménye szerint a 30. évfordulón semmi látványos dolog nem történt; tapasztalta, hogy a máskor fegyvertelenül szolgálatot teljesítő rendőrök most fegyvert viseltek, és megerősítették a szovjet nagykövetség védelmét; a tüntetések elmaradásában szerinte az eső is szerepet játszott. A Bem téren — mint mondta — feltehetően voltak civil ruhás rendőrök és igazoltatások, de a Kossuth- és Petőfi-szobornál nem történt semmi.

M. D. legjelentősebb eseménynek a négy szocialista ország ellenzékének közös felhívását tartja, bár az ifjúság körében érdektelenség nyilvánult meg.

J. T. azzal búcsúzott el M. D-től, hogy információit „egy jó forrással” akarta megerősíteni.

Az információ ellenőrzött.

(III/II)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 216–9–1986.]

24. Az 1986. évi 217. számú összefoglaló jelentésből, 1986. november 6.

1.

F. hó 4-én a nagykanizsai Hevesi Sándor művelődési házban, Görbe Nóra koncertén a kísérő „Első Emelet” együttes tagjainak dresszén 56-os számjegy volt. Ezt a koncert fiatal közönsége üdvrivalgással fogadta.

Az együttes tagjai — a rendezők közbelépésére — a koncert második részére átöltöztek.

Az információ ellenőrzött

Intézkedés: tájékoztatják a BM III/III Csoportfőnökséget.

(III/IV)

[ÁBTL 2.7.1. NOIJ, Összefoglaló jelentések 217–1–1986.]